

Добро јутро

ЧИТАНКА ЗА ПРВИ РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

САДРЖАЈ

ОД КУЋЕ ДО ШКОЛЕ

Смећа деци • Драган Лукић	4
Ау што је школа згодна • Љубивоје Ршумовић	5
Нема за мачке школе • Григор Витез	6
Са мнош има нека грешка • Влада Стојиљковић	7
Лепо понашање • Артур Шопенхауер	8
Мати • Јован Јовановић Змај	9
Спасено пријатељство • Зејфир Хасић	10
Четири чаробне речи • Бранко Стевановић	11
Два друга • Лав Толстој	12
Прича о малом прсту • Душан Радовић	13
Поздрав • Младен Кушец	14

НАРОДНО ПРИПОВЕДАЊЕ

Иш кокот шарено ти перо	16
Нинај нанај Симана	16
Данас јесте субота	17
Зећ на спавању	18
Радознали сусед	19
Славујак	20
Голуб и пчела	21
Божић штапом бата	22

УЧИОНИЦА ИГРАОНИЦА

Цар и скитница • Лаза Лазић	24
Час земљописа • Десанка Максимовић	26
Зека зечић и Јешко јежић	27
Тужибаба • Душан Радовић	28

БАЈКЕ И БАСНЕ

Бајка о лабуду • Десанка Максимовић	30
Телеграфске басне • Густав Крклец	33
Два јарца • Доситеј Обрадовић	34
Две козе • Доситеј Обрадовић	34
Лав и миш • Езоп	35
Чича и чај • Ранко Симовић	36
Воћњак крај куће • Ранко Симовић	36

ОД ПРОЛЕЋА ДО ЈЕСЕНИ

Пролећно буђење • Наташа Ристевски	38
Кад пролеће дође - све најбоље пође • Божидар Тимотијевић	39
Пролеће • Воја Царић	40
Прекрасан дан • Валентина Осејева	41
Сликовница • Момчило Тешић	42
Цртанка • Стеван Раичковић	43
Хвалисави зечеви • Десанка Максимовић	44
Зећ и вук • Тома Славковић	45
Ветар сејач • Мира Алечковић	46
Сунчев певач • Бранко Ћопић	47
Јесења песма • Душан Радовић	48
Поточић и срна • Вера Земунић	49
Хлеб • Владимир Андрић	50
О именима	51
Слова • Мирко Петровић	52
Ивин сан • Гвидо Тартаља	53
До виђења • Душица Лукић	54
Позив на кретање • Андра Франићевић	56

Добро јутро

ЧИТАНКА ЗА ПРВИ РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Књига је чудо!
С њом другујући,
стигнеш где желиш,
а седиш у кући.

С књигом у руци, ако ме питаш,
сав свет унакрст лако проскиташ.
Ал' треба једно: треба да читаш!

Драгомир Ђукић

Од куће до школе

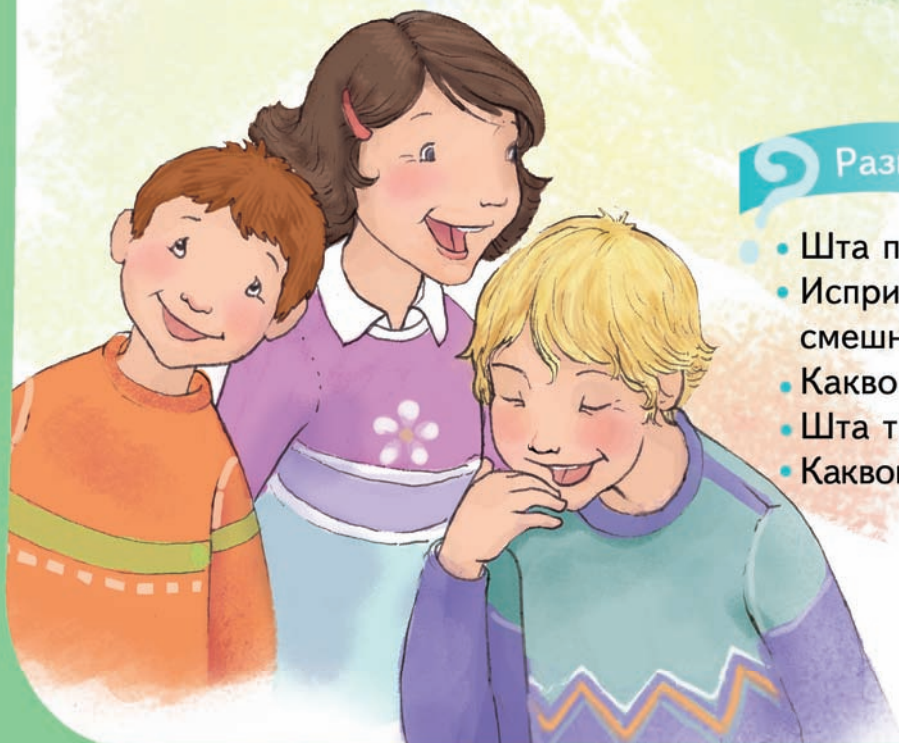
СМЕХА ДЕЦИ

И смеха,
смеха,
и смеха деци!
Смешан облак небом нек плови,
учитељ нек прича смешне приче,
смешни нека су брци у чиче,
и нек су смешни дечји снови.

И смеха,
смеха,
и смеха деци!
Весела песма нек децу буди,
и нек се весело у кревет оде,
весело само — ко жубор воде,
па ће порасти весели људи.

Па зато
смеха
и смеха деци!

Драган Лукић

Разговор о тексту

- Шта песник поручује деци?
- Испричај како ти замишљаш смешни облак.
- Какво је жуборење воде?
- Шта треба да ради учитељ?
- Каквом песмом желиш да те буде?

АУ ШТО ЈЕ ШКОЛА ЗГОДНА

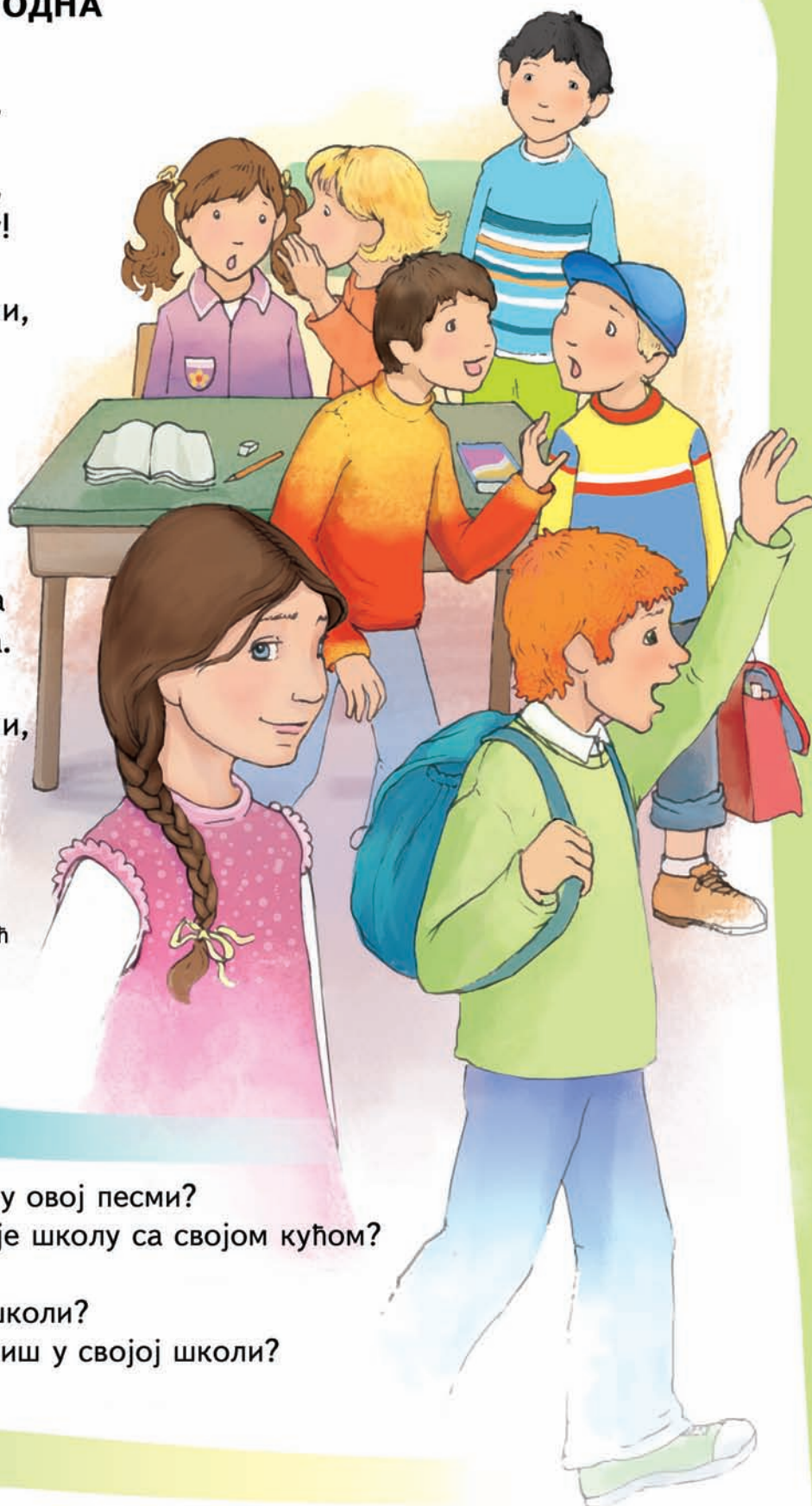
Ау што је школа згодна,
Лечи лењост и самоћу,
К'о да ми је кућа родна,
Штета што не ради ноћу!

Кад нисам у својој школи,
Мене моја душа боли,
Нема оне дружине
Да делимо ужине.

Ау што је школа сјајна,
У клупама пар до пара,
Сваки шапат, свака тајна
Једну нову љубав ствара.

Кад нисам у својој школи,
Мене моја душа боли,
Нема оне с киком,
Коју не дам ником!

Љубивоје Ршумовић

Разговор о тексту

- О чему говори песник у овој песми?
- Зашто песник упоређује школу са својом кућом?
- Каква је твоја школа?
- Кад ти је најлепше у школи?
- Шта желиш да промениш у својој школи?

Задатак

- Научи напамет део песме који ти се највише свиђа.

НЕМА ЗА МАЧКЕ ШКОЛЕ

— Куда ћеш с торбом? —
упита Миру мачка.

— У школу! Ђак сам!
Ово је торба ћачка.

— И ја бих с тобом —
мачкине очи моле.

— Не можеш, драга,
нема за мачке школе.

Мачки је доста
да зна прести,
да зна ловити,
да зна јести,
да се зна верати
и да мијауче.
А то све мачке
код куће науче.

Григор Витез

Разговор о тексту

- Шта је мачка питала Миру?
- Шта је све Мира рекла мачки?

Загонетка

У школу иде, много памети носи,
а ипак ништа не зна.

(едрот ежњџ)

Задатак

- Препиши и изговори гласно ове речи: **мачка, кућа, врапчић, ћуран, четвртак, зечић, квочка, вече, свећа, пућпуриче.**

_____, _____, _____, _____, _____,
_____, _____, _____, _____, _____.

СА МНОМ ИМА НЕКА ГРЕШКА

Са мном има нека грешка
лице ми се само смешка

хе-хе

Без разлога и без везе
уста ми се само кезе

хо-хо

И кад нећем и кад хоћем
морам да се закикоћем

хи-хи

Нестрпљив сам, једва чекам
да се мало зацерекам

ху-ху

Постало је збиља страшно:
смејем се ко луд на брашно

ха-ха.

Влада Стојиљковић

Упознај речи

кезити се - церити се, кривељити се, обично показујући зубе

кикотати се - смејати се гласно и необуздано, звонко

церекасти се - смејати се гласно и непристојно

Разговор о тексту

- О чему песник пише?
- Кад се ти смејеш?
- Кад се кезиш?
- Шта је кикотање, а шта церекање?

ЛЕПО ПОНАШАЊЕ

Кад је хладно, бодљикаво прасе тражи другу бодљикаву прасад да леже заједно, да се збију, јер им је тако топлије.

Да немају бодље, то би било лако.

Али, бодљикава прасад имају дуге и оштре бодље. Кад се збију у гомилу, боду једно друго.

То није добро.

А није добро ни кад им је хладно.

Зато се бодљикава прасад дуго муче док не нађу неко згодно растојање: да буду једно уз друго а да се не боду.

То растојање зове се ЛЕПО ПОНАШАЊЕ.

То је ЛЕПО ПОНАШАЊЕ: да ја не повредим тебе, да ти не повредиш мене; да помогнемо једно другом, да и мени и теби буде добро.

Артур Шопенхауер

Разговор о тексту

- Због чега је писац овом тексту дао наслов „Лепо понашање“?
- Који део приче ти се највише допао? Зашто?
- Шта за тебе значи лепо понашање?

Поуке о језику

Реченица је састављена од речи. Дужина реченице зависи од броја речи у њој. Свака реченица почиње великим словом, а завршава се тачком или неким другим реченичним знаком.

Тачка

Реченице би биле дуге ко железничке пруге и не би се завршиле ни на државној граници кад не би добиле орден за заслуге, тачку на крајњој станици.

Ранко Симовић

МАТИ

Лабудићи мали
још не могу знати
колико им вреди
њина добра мати.

Она бригу брине,
бди о њима свима.
Крај себе их води,
на леђа их прима.

Ноћу их покрива
перјем својих крила,
да јој не озебе
породица мила.

Кад их когод дирне,
не зна шта је шала,
та за њих би мати
главу своју дала.

Материна љубав
није празна бајка.
Ви бар, децо, премишљајте
шта вам вреди мајка.

Јован Јовановић Змај

Разговор о тексту

- Какви су лабудићи у овој песми?
- Зашто песник каже да лабудићи још не могу знати колико им вреди мати?
- Шта све мајка чини за своју децу?
- Каква је мајчина љубав?

СПАСЕНО ПРИЈАТЕЉСТВО

Сњежана и Јасна су добре пријатељице. Па ипак, догодило се да су се завадиле. Овако је то било.

Једном кад су се играле с луткама, Сњежана је рекла да нико нема тако лијепу лутку као што је њена. Јасна је узвратила да је то смијешно рећи пошто је њена лутка љепша од свих других.

Сњежана је прекинула препирку:

— Више се нећу играти с тобом! Играћу се само са својом лутком...

Прошла су три дана а дјевојчице се нису састале. Већ првог дана и једна и друга су зажалиле за заједничком игром. Јасна је мислила како је досадно играти се само с лутком, која нити се креће нити мисли и говори. Сњежана је мислила како је било лијепо кад се играла у Јаснином дворишту.

Четвртог дана су се среле и погледале збуњено.

— Твоја лутка је љепша! — узвикнуле су истовремено.

Насмијале су се и пријатељство је настављено.

Зејфир Хасић

ОВАКО И ОВАКО

лепу — лијепу

љепша — љепша

смешно — смијешно

девојчице — дјевојчице

лепо — лијепо

насмејале — насмијале

Задатак

Напиши шта је пријатељство.

ЧЕТИРИ ЧАРОБНЕ РЕЧИ

Постоје четири чаробне речи
којима се ружно понашање лечи.
За њих зна свако ко другарство воли:

ХВАЛА,
МОЛИМ,
ИЗВИНИ,
ИЗВОЛИ.

Помоћу ових чаробних речи
свака се свађа, свака туга спречи,
и код куће, и у вртићу и школи.

ХВАЛА,
МОЛИМ,
ИЗВИНИ,
ИЗВОЛИ.

Бранко Стевановић

Разговор о тексту

- Које су четири чаробне речи?
- Кад употребљаваш реч МОЛИМ?
- Кад кажеш ХВАЛА? А кад ИЗВОЛИ?
- Кад ћеш рећи ИЗВИНИ?

Задатак

- Научи песму напамет.

ДВА ДРУГА

Ишла два друга, а пред њих искочи медвед. Један се даде у бекство, успуза се уз дрво и сакри, а други остаде на путу. Ништа му друго не остаде — баци се на земљу и претвараше се да је мртав.

Медвед му приђе и поче да га њуши, а овај престаде и да дише.

Медвед му оњуши лице, помисли да је мртав па оде.

Кад се медвед удаљио, онај друг сиђе с дрвета и стаде се смејати: „Дедер, реци ми шта ти је медвед шапнуо на ухо?”

„Рекао ми је да су лоши они људи који у опасности напуштају своје другове.”

Лав Толстој

Разговор о тексту

- О чему се говори у овој причи?
- Шта је другарство?
- Какво је другарство у овом тексту?
- По чему се познаје прави пријатељ?
- Испричај како разумеш последњу реченицу из приче „Два друга”.

Задатак

Опиши свог друга (спољашњи изглед, понашање, однос према другима).

Пословице

На муци се познају јунаци.

У невољи не треба плакати
него лека тражити.

ПРИЧА О МАЛОМ ПРСТУ

Малој деци је досадно.

Против дечје досаде измишљене су играчке.

Једна играчка су маказе. Маказама се могу сећи: књиге, хаљине и прсти.

Друга играчка је чекић. Чекићем се могу куцати: ексери, зидови, простирке и опет прсти.

Трећа играчка су шибице. Шибицама се могу изгорети: хаљине, простирке и опет прсти.

Деца су мала, а прсти су најмањи.

Био је тако једном један прст и звао се Ђура. Имао је много браће.

Једном су браћа повела Ђуру у фиоку. Ђура је ишао последњи и прикљештио је нокат.

Други пут су га водили у рерну. Да виде да ли је вруће. И Ђура се испекао.

Трећи пут играли су се иглом. Сви су се измакли, а Ђура се избо. Ђуро, Ђуро, ниси ти ваљда најгори прст?!

Јесте!

Кад треба да се чачка нос — хајде ти, Ђуро.

Кад треба у хладну воду — гурај Ђуру. А кад треба замочити два прста у пекмез, онда су то неки други прсти а не Ђура.

Тог Ђуру имају сва деца. То је онај пети, најмањи.

Душан Радовић

Разговор о тексту

- Да ли су маказе, чекић и шибице играчке?
- Чему служе ти предмети?
- Шта може да се деси ако се играш тим предметима?

ПОЗДРАВ

Свако вече
Људима око себе треба пожелети
„Лаку ноћ”.
Не због обичаја,
Већ због пријатељства.
Пријатељство, упамтите, има велику моћ.

Свако јутро
Људима око себе треба пожелети
„Добро јутро”,
Не због обичаја,
Из обичаја не ваља пљескати
Ни дланом о длан.

Сваког дана
Због пријатељства
Људима треба пожелети нешто лепо,
Даровати осмех,
Цвеће и благе речи,
Треба им помоћи
Да се приближе срећи.

Младен Кушец

Разговор о тексту

- Због чега се поздрављамо?
- Шта пожелимо једни другима пре спавања?
- Како се поздрављамо ујутро?
- Шта треба пожелети људима сваког дана?
- Како се поздрављате у школи?

Народно приповедање

УСПАВАНКЕ

ИШ КОКОТЕ ШАРЕНО ТИ ПЕРО

Иш, кокоте, шарено ти перо,
шарено ти перо ко пауну,
а бело ти крило ко лабуду.
Немој будит злато у колијевци!
Бих га могла и ја пробудити,
но га нинам да ми заспи злато.

НИНАЈ НИНАЈ СИМАНА

Нинај, нинај Симана,
Мога сина Милана:
Нек ми Милан спава,
О анђелим' сања.
Анђели га чувају,
Песмице му певају.

Упознај речи

КОКОТ - петао

Успаванке су тихе и нежне
песмице које су намењене
успављивању и чувању
детета док спава.

Брзалице

Изговори брзо, што брже можеш, ове брзалице.

Пита Петар Павла: – Пошто, Павле, пар патака?

Чоканчићем ћеш ме, чоканчићем ћу те.

ДАНАС ЈЕСТЕ СУБОТА

Данас јесте субота,
Е па шта, е па шта?
Сутра јесте недеља,
Јесте да, јесте да!
Женићемо медведа,
Е па шта, е па шта!
Крај голема језера,
Јесте да, јесте да!
Зец коло водио,
Ију-ју, ију-ју!
Ћуран барјак носио,
Пућ-пурућ, пућ-пурућ!
Беле гуске играле,
Трапа-трап, трапа-трап!
Кокошка се пела,
На чандији снела.
Чандија се срушила —
И песма се свршила.

Шаљива народна песма

Упознај речи

големо - велико

барјак - застава

Шаљиве народне песме певао
је народ ради забаве и шале.
Пуне су смеха и ведрине.

Разбрајалице

Разбрајалице су кратке песмице које деца говоре док се играју.
Изговарају их кад желе да се разброје у некој игри.

Еци, пеци, пец! —
Ја сам мали зец,
Ти си мала препелица —
Еци, пеци, пец!

Два се петла побише,
На попово огњиште;
Један вели: „Иш!”
Други: „Да жмуриш!”

ЗЕЦ НА СПАВАЊУ

Наиће путник крај купусишта. Кад тамо — спава зец.

„Е, баш сам срећан!”, рече путник. „Зеца ћу ухватити и продати. Купићу после кокош. Кокош ће ми излећи пилиће. Кад све то продам, купићу козицу. Козица ће расти; кад порасте велика, имаћу јариће. Све ћу их продати, па ћу купити теле. Кад теле порасте и постане велика крава, продаћу обоје и купити ждребе. Ждребе ће порасте и постати леп коњ. Ја ћу појахати као прави делија, па ћу викнути: Ћи-и-и!”

Од тога се зец пробуди, па побеже преко поља. А путник остаде и без зеца и без коња.

Шалџива народна прича

Разговор о тексту

- Зашто је ова прича шалџива?
- О чему је путник размишљао док је пролазио поред купусишта?
- Шта ће путник куповати, а шта продавати?
- Испричај због чега је путник остао и без зеца и без коња.

Поређења

Брз као зец.

Плашљив као зец.

Спава као зец.

РАДОЗНАЛИ СУСЕД

Писао неки човек писмо своме пријатељу.

Поред њега је седео други човек. Све време му је завиривао преко рамена. Читао је шта овај пише.

То је досадило човеку. Он се досети, па написа и ово:

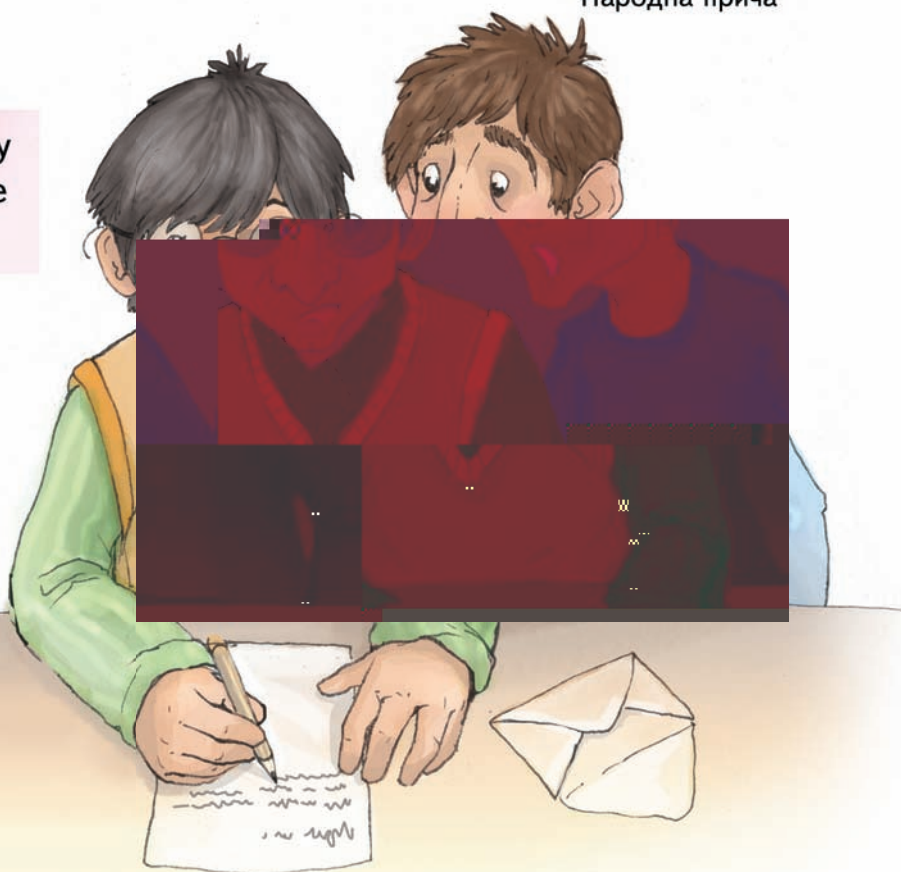
„Опрости, не могу ти даље писати. Поред мене сиди некакав простак. Он стално завирује у ово што ти пишем”.

Кад је сусед то прочитао, увредио се и љутито рекао:

„Ти си простак! Нико не гледа у то што пишеш!”

Народна прича

Народне приче настају у народу и преносе се усменим путем.

Упознај речи

радознао - особа која је знатижељна, која жели да сазнаје и истражује

простак - особа која не уме да се лепо понаша

Разговор о тексту

- Ко ме је човек писао писмо?
- Шта је приметио док је писао писмо?
- Чег се досетио?
- Ко је простак у овом тексту?
- На основу чега знаш да је баш тај човек простак?

СЛАВУЈАК

Лепо пева славујак
у зеленој шумици,
на тананој гранчици.
Отуд иду три ловца
да стрељају славуја.
Он се њима молио:
„Немојте ме стрељати,
ја ћу вама певати
у зеленој баштици,
на руменој ружици!”
Ухватише три ловца
и однеше славуја,
метнуше га у дворе
да им драге весели.
Неће славуј да пева
него хоће да јада.
Однеше га три ловца
и пустише у луге.
Стаде славуј певати:
„Тешко другу без друга
и славују без луга!”

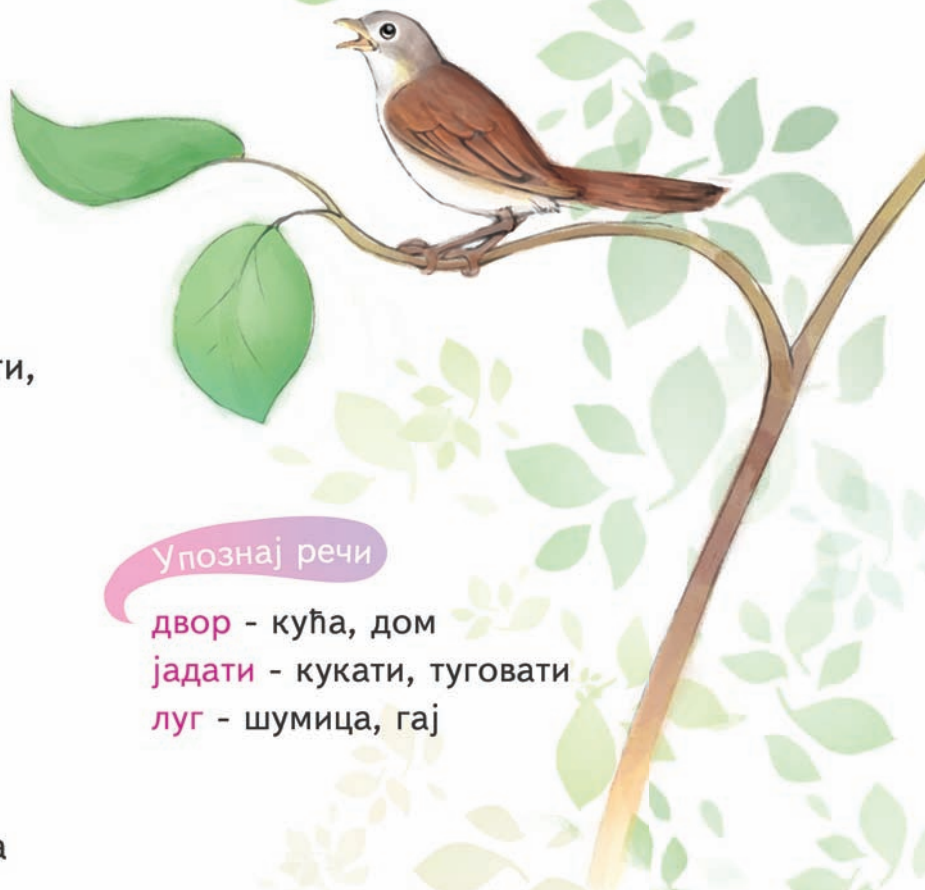
Народна песма

Упознај речи

двор - кућа, дом

јадати - кукати, туговати

луг - шумица, гај

Разговор о тексту

- Где је певао славујак?
- Шта је славуј рекао ловцима?
- Зашто је славуј престао да пева?
- Шта су урадили ловци кад су видели да славуј тугује?
- Кад је славуј поново запевао?
- Објасни реченицу: „Тешко другу без друга и славују без луга!”

Пословице

Човек без слободе — ко риба без воде.

Богатство је лепо, али је слобода још лепша.

ГОЛУБ И ПЧЕЛА

Дође пчела на поток да се напије воде. Стане на један камен и почне да пије. Омакне се с камена, падне у воду и почне се давити.

То опази голуб с гране. Откине кљуном један лист с дрвета и баци га пчели у воду. Пчела се попне на лист. И кад јој се крила осушише, она одлете.

Другог дана дође ловац у шуму. Опази голуба на грани панишани пушком на њега. Спази то пчела па слети ловцу на руку. Бојећи се да га пчела не уједе, ловац махне руком и голуб одлети.

Народна прича

Разговор о тексту

- Ко се појављује у овој причи?
- Како је голуб помогао пчели?
- Како је пчела помогла голубу?

Загонетке

Преко камења жубори,
трави нешто говори,
на сунцу се пресијава
и никада он не спава.

(поток)

Свилено крилце,
скривено рилце.
Кад те убоде,
много незгоде,
али и сласти
кад те почасти.

(пчела)

Пословице

Ко добро чини, боље дочека.
Пријатељ се у невољи познаје.

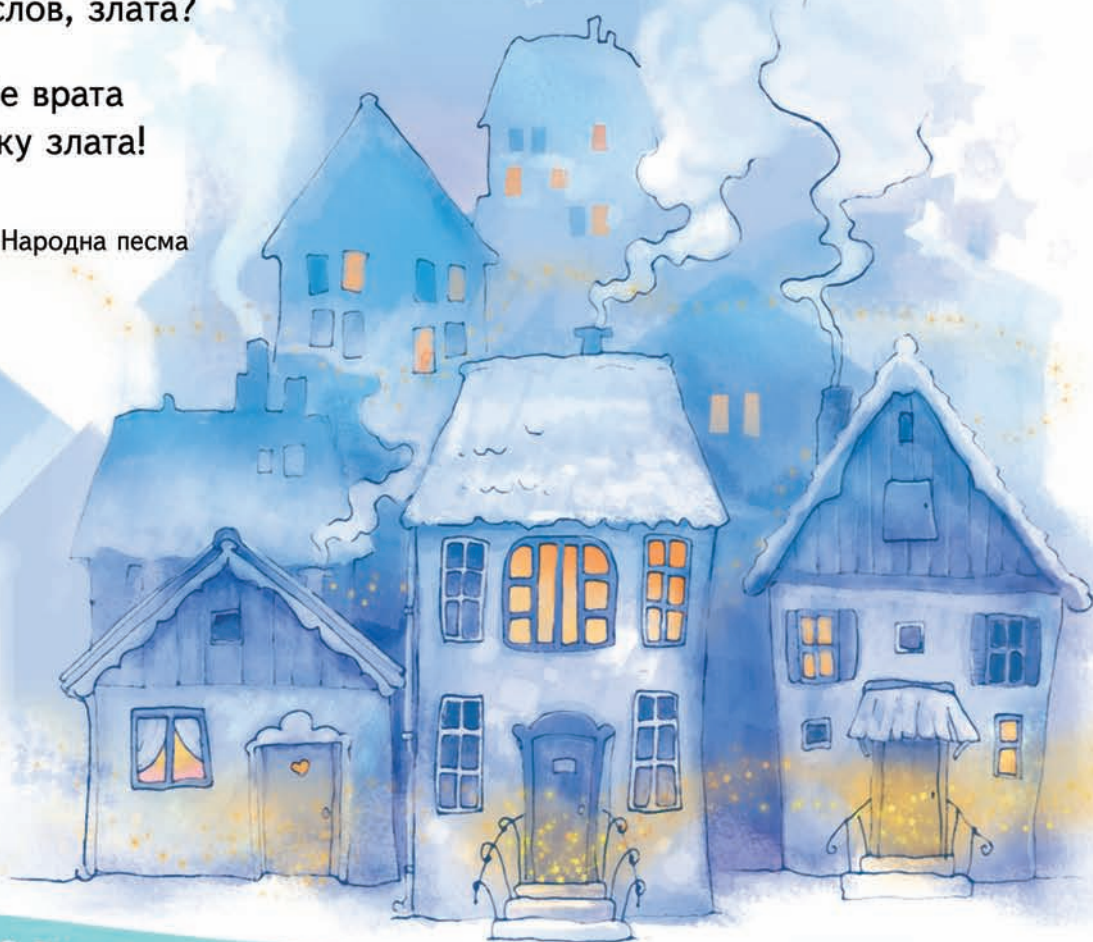
БОЖИЋ ШТАПОМ БАТА

Божји штапом бата:
носи сува злата
од врата до врата.

На чија ће врата
дат благослов, злата?

На наша ће врата
просут шаку злата!

Народна песма

Разговор о тексту

- Ко је испевао ову песму?
- О чему се пева у њој?
- Испричај који се празници прослављају у твојој породици.

Задатак

Опиши неки празник.

Ушоница ліраоница

ЦАР И СКИТНИЦА

Лица: цар, скитница, стражар и још много стражара
(Догађа се у дворцу. Цар седи на столици за љуљање и љуља се.)

СТРАЖАР: Пресветли царе, ухватили смо једног скитницу који је прелазео преко царске ливаде.

ЦАР: Доведите га. (Стражари уводе скитницу.)

СТРАЖАР: Ево га, царе. То је та скитница.

ЦАР (скитници): Ко си ти, и шта то носиш испод кабанице?

СКИТНИЦА: Ја сам путујући свирач, пресветли царе. Ово је моја фрула. (Показује фрулу.)

ЦАР: Којешта! Какав свирач, каква фрула! Ко има користи од тога?

СКИТНИЦА: Па, пресветли царе, има. Људи се веселе, жене се радују, деца се задовољно смеју кад чују пријатну музику.

ЦАР: Којешта! Каква музика, каква радост!

СКИТНИЦА: Радост, пресветли царе! Човек треба да се смеје и да се радује да би био срећан.

ЦАР: Којешта! Каква срећа! Шта је то? И зар та шупља ствар са рупицама вреди нешто?!

СКИТНИЦА: Вреди, пресветли царе. Ова фрула је чаробна, она вреди више него дворац, више него имање...

ЦАР: Којешта! Више него дворац!... Је ли та фрула од злата?

СКИТНИЦА: Не, није.

ЦАР: Је ли од сребра?

СКИТНИЦА: Не, није.

ЦАР: Је ли од слонове кости?

СКИТНИЦА: Не, није.

ЦАР: Како је онда чаробна?

СКИТНИЦА: Тако, пресветли царе: онај ко је носи, свира у њу, слободан је. Он доноси и другима лепоту: срне и дивљи коњи поздрављају га кад прође шумом и свака ливада којом свирач корача лепша је од царске...

ЦАР: Којешта! Стражару, избаците простака напоље!

(Скитница приноси фрулу уснама и почиње да свира. Много стражара улази и уместо скитнице — дохвата цара и, заједно са столицом, изгурају га напоље, уз веселе узвике. Затим се враћају, поседају укруг око скитнице и слушају његову свирку на фрули.)

Завеса

Лаза Лазић

Разговор о тексту

- О чему су разговарали цар и скитница?
- Шта музика значи скитници, а шта цару?
- Како се завршава разговор између цара и скитнице?

Задатак

- Текст „Цар и скитница” читајте по улогама. Речи у заградама показују како треба да се понашате док читате текст.

Поуке о језику

На крају реченице може да се напише:

тачка . упитник ? узвичник !

Заокружи у тексту „Цар и скитница” реченице којима се поставља питање.

Упитник

Питање упутиш сваком кад зажелиш нешто знати. А у таквој реченици упитник ће на крај стати.

Узвичник

Кад нас нешто узбуди, кад нас нешто зачуди, узвикнемо гласно. И тада је јасно, то сви ђаци знају: узвичник на крају!

Ранко Симовић

ЧАС ЗЕМЉОПИСА

(шалуиви дијалог)

Лица: ученик Мића и бака

(Мића седи за столом и пише задатак.
Пред њим је на столу мали глобус
којег врти. Бака седи и плете.)

МИЋА: Земља је округла,
наш учитељ каже,
јеси чула, бако?

БАКА (не прекидајући рад):
Гле, не лези враже!
Да ли је баш тако?

МИЋА: Јесте, јесте, бако.
Пођем ли на исток,
све тако идући,
морам опет својој
вратити се кући.

БАКА: Ех, када би земља
и рогљаста била,
ишао куд хоћеш,
опет мораш доћи
до мојега крила.

МИЋА: Још учитељ каже:
кад је код нас вече,
тад на другој страни
ведро јутро тече.

БАКА: Ти се шалиш, враже
да ли тако рече?

МИЋА: И док ми учимо
усред дана права,
ђак на другој страни
увелико спава.

БАКА: Е, то му верујем,
јер и с ове стране
лењи ђаци краду
сами себи дане.

Десанка Максимовић

Задатак

• Читајте текст по улогама и
прикажите га на позорници.

ЗЕКА ЗЕЧИЋ И ЈЕШКО ЈЕЖИЋ

ЈЕШКО: Здраво да си, Зеко драги,
куда журиш тако? (рукују се)

ЗЕКА (уздишући): Да си здраво,
друже Јешко, није ми
баш лако!

ЈЕШКО: Па реци ми, пријатељу,
ту твоју незгоду!

ЗЕКА: Био сам ти, знај, да скачем
у најдубљу воду!

ЈЕШКО: А шта те је то нагнало
да у воду скачеш,
и у хладним таласима
грозну смрт да нађеш?

ЗЕКА: Додија ми, друже Јешко,
овај живот клети:
сви ме гоне, сви ми прете,
свако ми се свети.

Свакога се, Јешко, плашим,
боље да ме није!
Од свакога, друже, стрепим
да ме не убије!

ЈЕШКО: А зашто се не удави?
Ваљда се уплаши!
Ил' те можда неко спречи,
кажи, ми смо наши!

ЗЕКА: Мислио сам да с' од мене
баш нико не боји.
Данас видех, драги Јешко,
ствар друкчије стоји!

И мене се неко плаши
ко од неке бабе.
Знаш ли ко је? Нико други
него младе жабе.

Поскакаше све у воду
кад видеше мене,
мисле да сам сила нека,
јаднице малене!

ЈЕШКО: Па да частиш, друже Зеко,
кад ствар тако стоји!

ЗЕКА: Хајде са мном, друже Јешко,
на залогај који!

(Ухвате се за руке, заиграју, а затим
весело одјуре са позорнице.)

Из књиге „Ђачка позорница”

ТУЖИБАБА

ТУЖИБАБА: Молим учитељице, он ми је узео гуму!...

УЧИТЕЉИЦА: Добро, добро, вратиће ти је... Седи.

ДЕЧАК (исмева тужибабу шапатам): „Молим, учитељице, молим, учитељице...”

ТУЖИБАБА: Молим, учитељице, он ме исмева...

УЧИТЕЉИЦА: Немој, Поповићу, да га исмеваш...

ТУЖИБАБА (кези се): Ееее!

ДЕЧАК: Тужибабо!

ТУЖИБАБА: Молим, учитељице, он ми каже да сам ја тужибаба!

УЧИТЕЉИЦА: Ниси ти тужибаба, седи само...

ТУЖИБАБА (обраћа се дечаку): Е, ето видиш да нисам!

ДЕЧАК: Ниси ти тужибаба, ти си тужидеда!

ТУЖИБАБА: Молим, учитељице, он ми каже да сам ја тужидеда!

УЧИТЕЉИЦА: Није могуће!... Поповићу, Поповићу, буди миран!

ТУЖИБАБА: Ееее... Учитељица ти је рекла да будеш миран!

ДЕЧАК: Ниси ти ни тужибаба, ни тужидеда – ти си ништа!

ТУЖИБАБА: Молим, учитељице, он ми каже да сам ја ништа!

УЧИТЕЉИЦА: А шта ти њему кажеш?

ТУЖИБАБА: И он је ништа!...

УЧИТЕЉИЦА: Е, па у реду... Седите сада и будите мирни!

ТУЖИБАБА (Седа на своје место и радознало гледа шта ће дечак да учини; дечак не реагује, што тужибабу нервира. Одједном скочи.): Молим, учитељице, он ме гледа!

УЧИТЕЉИЦА: Шта кажеш?

ТУЖИБАБА (плачно): Молим, он ме стално овако – гледа!
(Окреће се према дечаку и кези се.) Бее!

Душан Радовић

Упознај речи

тужибаба - особа која воли да тужака, пријављује неког

Разговор о тексту

- Због чега се тужибаба обраћао учитељици?
- Да ли је тужибаба без разлога оптуживао друга из одељења?
- Кад се тужибаба највише нервирао?
- Како се осећао дечак кога је тужибаба тужио учитељици?

Байке и басне

БАЈКА О ЛАБУДУ

Живела на врху планине мала Снежана, краљица зиме. На ножицама је имала ципеле од сребра, била је огрнута белим плаштом попрсканим снежним звездама, на глави је носила ледену круну која се преливала у безброј боја када сунчев зрак на њу падне. Краљици зиме није било хладно ни на врху планине. Спава-ла је у снежном гнезду, голишава се ваљала по сметовима, лоптала се по цео дан пахуљицама, возила се по језеру на некој црној птици тужно оборене главе. Како је Снежана била врло мала, могла је сасвим удобно да јој седне на крило. Падале су на то језеро и друге птице, дивље патке и гуске, али оне су биле сувише мале да би могле малој краљици зиме служити уместо чамчића.

Често је Снежана мислила зашто ли је црна птица тужна, зашто увек обори главу, и једном је упита:

— Мој црни чамчићу, зашто си увек толико тужан?

— Како, мала краљице, знаш да сам тужан? Тихо певушим пловећи језером; кад те на обали угледам, увек ти радосно махнем крилом — одговори птица околишећи.

— Тужан си, тужан, чамчићу, увек суморно обараш главу и гледаш у воду. Реци ми шта те то мори, можда ћу ти помоћи — рече Снежана.

Али птица не одговара ништа, само још више погну главу и заплочи брже. Снежана тога дана није више хтела да наваљује питањима, али чврсто у себи одлучи да дозна тајну црне птице. Стално је кришом посматрала из свог снежног гнезда не би ли видела шта ради кад је сама. Тако после неколико дана опази да је птица још више погла главу, као да се загледала у своју слику у води, и плови лагано, лагано, рекао би човек не миче се.

Само кад неколико тренутака Снежана окрене поглед на другу страну и опет га врати на језеро, опази да се птица мало одмакла са места где је била. Брзо се из свог гнезда спусти до језера, па га поново упита:

— Чамчићу мој црни, реци ми зашто си тужан. Ја сам краљица све ове белине, краљица сам зиме и снежних пахуљица. Зар не верујеш у моју моћ? Хајде, провозај ме језером, па ћеш ми онда рећи своју тајну.

Птица тихо доплови глатком површином воде не дижући на њој ни једног таласића, пружи своје крило и, кад Снежана седе на њега, отисну се полако према средини језера.

Около је све било бело: белеле су се гране и стабла дрвећа, белели су се облаци на небу, белеле су се веверице што су каткад скакале с гране на грану, блистала се од белине Снежана, краљица зиме.

— Мала краљице, одвећ сам сада узбуђена и не могу ти рећи шта ме тишти — прозбори најзад птица — али довече дођи опет на обалу па ћеш чути.

Целог дана је Снежана била немирна и једва чекала да падне ноћ. Кад се смркло, отишла је на обалу језера, где је црна птица већ чекала. Скривена у ноћи, исповедала се тихо краљици зиме.

— Све је око мене бело: и дрвеће, и небо, и звери, и ти, мала краљице; само сам ја од ноћи црња. Зато ме мори туга.

Чувши то, Снежана радосно рече:

– Кад ти је то једина невоља, чамчићу, не брини! Учинићу да постанеш и ти бео; заплочи ноћас на средину језера и чекај.

После овога краљица је отишла до ледене куле, међу стење, где је живела Сребрна Звезда, мајка свих пахуљица. Могла јој је и заповедити, али Сребрна Звезда је била веома, веома стара, па је Снежана због тога умиљато замоли:

– Добра Сребрна Звездо, ти што си још мојој мајци одећу ткала, пошаљи ноћас на птицу што стоји сред језера јато пахуљица и њима заувек покриј њено перје. Учини да се сутра пробуди сва бела као снег мог престола.

Тако је молила Снежана, а црна птица уздрхтало чекала насред језера. Кад би око поноћи, сан птицу савлада, она положи главу на крило и остаде тако непомична. А истог часа паде јато пахуљица и сву је завеја, те у трену остаде бела као снег на престолу краљице зиме.

Ујутру Снежана опази да водом плови бели лабуд, први на свету. Други су се после тога рађали и умирали, али тај први још и сад живи и по истом језеру вози Снежану, краљицу зиме.

Упознај речи

Десанка Максимовић

плашт - огртач

околиштити - избегавати искрен одговор

суморно - тужно, жалосно

Разговор о тексту

- Испричај како је изгледала краљица зиме.
- Опиши Снежанин чамчић.
- Зашто је Снежанин чамчић стално био тужан?
- Кад је црна птица испричала Снежани шта је тишти?
- Од кога је Снежана тражила помоћ за свој чамчић?
- Објасни како се завршава ова бајка.
- Шта је нестварно у овом тексту?

Задатак

Допуни реченице:

Радња текста „Бајка о лабуду” одвија се _____.

Ликови у тексту су _____.

ТЕЛЕГРАФСКЕ БАСНЕ

СТАРА ШКОЛА

„Ваш сам слуга!”, шапће
лисац лаву
и понизно пред њим спушта
главу,
а кад зеца сусретне крај
бразде,
виче: „Скидај шешир
испред — газде!”

НАДМУДРЕНА ЛИЈА

Лисица се обрати фазану:
„Што си сео на високу грану?”
Њој ће фазан:
„Моја кумо мила,
то је стога што ти немаш крила!”

Густав Крклец

Задатак

Словни лавиринт крије
назив једне басне.
Која је то басна?

ДВА ЈАРЦА

Преко дубоког потока наместили људи брвно. Срела се на брвну два јарца.

— Склони се! — викну један.

— Склони се ти, ја нећу! — рече други.

— Е, да видимо ко ће се склонити! — рече први и сави рогае спреман за битку. И други се исто тако нарогуши.

Грунуше роговима један на другога и оба падоше у воду.

ДВЕ КОЗЕ

Среле се две козе на узаној стази. Изнад стазе беше стена усправна као зид. Испод њих — дубока провалија.

Замислише се козе: шта сад да раде?

Нису се могле окренути да би се вратиле одакле су кренуле.

Зато једна коза леже и опружи се по земљи, а друга пажљиво пређе преко ње.

Тако обе одоше живе и здраве својим путем.

Доситеј Обрадовић

Упознај речи

брвно - дебела, грубо отесана даска која служи уместо моста

грунути - јако ударити

Разговор о тексту

- Ко се срео на брвну?
- Због чега су оба јарца пала у воду?
- Где су се среле козе?
- Шта су козе урадиле?

Пословице

Од ината нема горег заната.

Слогом расту мале ствари,
а неслога све поквари.

ЛАВ И МИШ

Док је лав спавао, претрчи преко њега миш. Лав се пробуди, ухвати миша и хтеде да га поједе.

Миш зацвиле и рече лаву:

— Молим те, поштеди ме, а ја ћу ти се кад-тад одужити.

Лав се насмеја и пусти миша.

И заиста, после неког времена лав се нађе у невољи. Ловци, који су га дуго прогањали, ухвате га у замку уз помоћ велике мреже.

Зачује миш лава који је беспомоћно рикао, дође и прегризе мрежу. Лав се поново нађе на слободи, а миш му рече:

— Ти си ми се онда смејао и ниси веровао да и слаби могу помоћи јакима.

Упознај речи

рика - оглашавање лава

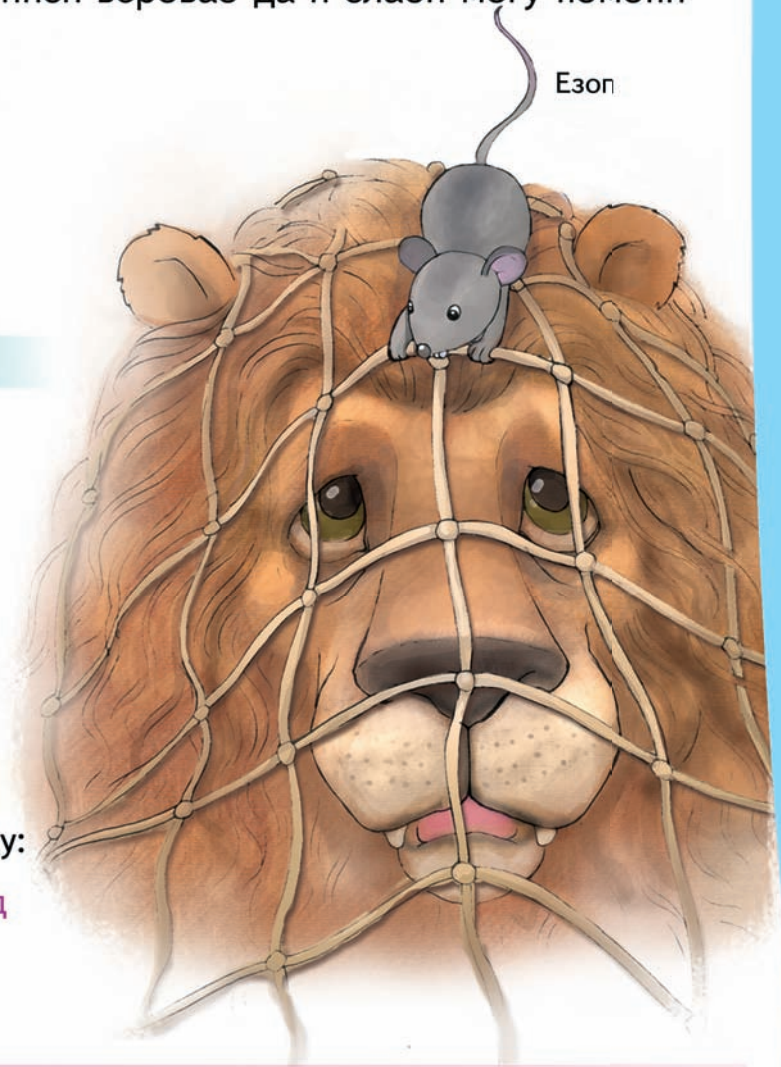
Разговор о тексту

- Шта се догодило мишу?
- Шта је миш тада рекао лаву?
- Како је лав поступио?
- Шта се касније десило лаву?
- Ко је помогао лаву у невољи?

Задатак

- Испричај како разумеш реченицу:

Не презири мањег и слабијег од себе јер ти и он може помоћи.

Езоп

Басне су кратке приче у којима животиње говоре и понашају се као људи. На тај начин се приказују добри и лоши људски поступци и особине. Свака басна садржи поуку или поруку која је значајна за читаоца.

СВЕ СА СЛОВОМ Ч

ЧИЧА И ЧАЈ

Чича има обичај
да са румом пије чај.
Онда мало јаче виче
и ловачке прича приче.

Деца, да би чула приче,
прикупе се око чиче.
Чича оне који чуче
за чуперак често вуче.

СВЕ СА СЛОВОМ Ћ

ВОЋЊАК КРАЈ КУЋЕ

У воћњаку с пролећа
листа грање дрвећа.

А лети већ ко год хоће
може брати зрело воће.

С јесени, око куће,
лишће жути, све је жуће.

Хладноћу и зимске дане
дочекаће голе гране.

По воћњаку, крај куће,
зими зечић скакуће.

Ранко Симовић

Задатак

Заокружи речи које су
неправилно написане.

дорућак — доручак

колач — колаћ

воче — воће

ћекић — чекић

мачка — маћка

ћизме — чизме

ноћ — ноч

Од пролећа до јесени

ПРОЛЕЋНО БУЋЕЊЕ

Зраци Сунца весело су се поигравали испред брлога меде Бере.

— Добро јутро, Беро! — неко весело повиче.

— Добро јутро — промрмља Беро и поново утоне у сан.

— Беро, пробуди се! Прави си поспанко!

Беро протрља шапама своје снене очи и полако се извуче из брлога.

— Ко ме то буди баш када сањам да се сладим пуном кошницом меда?

— Ја те зовем, твоја пријатељица висабаба — зачу се нежан гласић.

— Желим ти рећи да је стигло пролеће. Дин-дон! Дин-дон! — звонила је висабаба.

— Шта то радиш? — упита је Беро.

— Морам пробудити своје сестрице и све наше комшије.

Ускоро се покрај Берина брлога окупило много животиња: веверица Грицка, зец Мишко, јежић Боцко. Сва се шума зелени.

Висабабе су промолиле своје главице и весело су звониле пролећу:

— Дин-дон!

Наташа Ристевски

Разговор о тексту

- Шта је висабаба?
- Зашто је висабаба звонила?
- Кога је висабаба пробудила?
- О чему је меда сањао?
- Које су се животиње окупиле око Бериног брлога?

Поуке о језику

Великим почетним словом се пишу лична имена животиња.

КАД ПРОЛЕЋЕ ДОЋЕ – СВЕ НАБОЉЕ ПОЋЕ

Кад пролеће дође, Сунце свима нешто лепо поклони. Шуми и ливади нове зелене хаљине. Птицама ведро небо и радосни цвркнут. Лептирима цветне ливаде и нова крила. Животињама – широка поља и шуме, и много хране. А човеку поклони све то и много радости. Зашто?

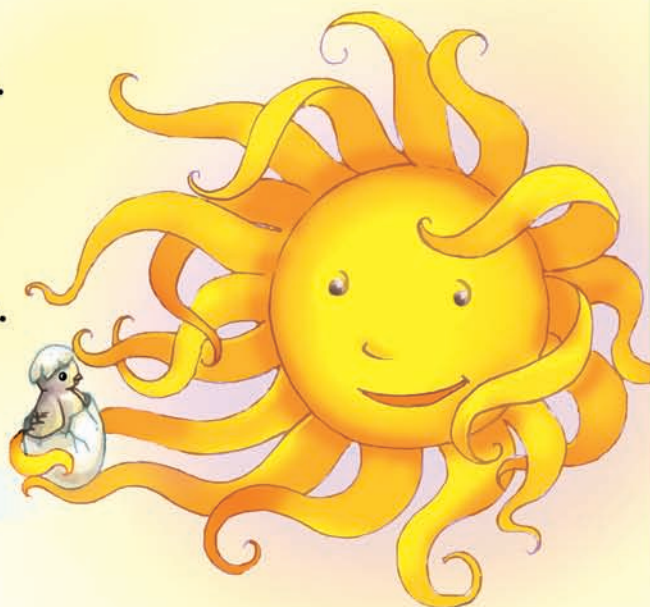
Зато што онда све живо на земљи почне да: гугуче, зуји, квоца, кликће, кукуриче, кокодаче, лаје, пијуче, пишти, ћућори, цврчи, чаврља, цвркуће, шишти, пева, шапуће и тепа...

Сунце тада, као учитељ, свакоме зада понеки задатак.

- Ко спава, да се пробуди.
- Што је тмурно, да се разведри.
- Ко је зимовао у рупи, да провири.
- Ко је гладовао, да се наједе.
- Што је посађено, да проклија.
- Што је на дрвету, да пролиста.
- Што је у јајету, да прокљуви.

Кад пролеће дође, све побољше пође.

Божидар Тимотијевић

Разговор о тексту

- Шта Сунце поклања биљкама и животињама у пролеће?
- Шта људима Сунце поклања?
- Кога Сунце позива да провири из рупе?
- Којим бојама и звуковима је описан долазак пролећа?

Задатак

Спој линијом сличицу и одговарајућу реч.

зуји
кукуриче
пијуче
цврчи
цвркуће
гугуче
лаје

ПРОЛЕЋЕ

Опет креће
пролеће
с песмом кроз мој крај.
Дође ластва, дође рода,
зажубори бистра вода
и полете змај.

..... строфа

..... СТИХ

Топли дани,
сунчани,
изменили свет.
И, гле, свуда наоколо,
где је било грање голо,
осу се цвет.

Вредне пчеле
почеле
да скупљају мед.
Снега нема, зима није,
бацили смо бунду, скије —
лоптин сад је ред!

Воја Царић

Поуке о језику

Песму „Пролеће” написао је Воја Царић.
Песма се састоји од **СТИХОВА**.
Скуп стихова је **строфа**.

Разговор о тексту

- Шта описује песник?
- Какве се промене дешавају у природи?

Задатак

Допуни реченице:

Песма „Пролеће” има _____ строфе.

Свака _____ има по _____.

ПРЕКРАСАН ДАН

Цврчак је скочио на хумчицу, пригрејао на припеци зелену грбачу, протегнуо танке ножице и запевао:

— Пре-е-кра-сс-ан дан!

— Гро-озан — одазвала се кишна глиста и још дубље се загњурила у суву ледину.

— Како! — подскочио је цврчак. — На небу ни једног облачка. Сунце тако дивно пржи. Свако вели: прекрасан дан!

— Не! Киша и мутне топле बारे, то, то је прекрасан дан.

Али цврчак то није могао да схвати.

— Да запитамо трећег — одлучили су они.

Тога часа мрав, који је вукао на леђима борову иглицу, застао је да предахне.

— Реците — обратио му се цврчак — какав је данашњи дан: прекрасан или грозан?

Мрав је отро шапицом зној са чела и замишљено рекао:

— На то питање ћу вам одговорити после заласка сунца.

Цврчак и глиста су се зачудили:

— Па ништа. Причекаћемо.

После заласка сунца дошли су обоје до великог мравињака.

— Но, какав је данашњи дан, поштовани мраве?

Мрав је показао на дубоке ходнике, проривене у мравињаку, и на хрпу борових иглица које је прибрао, па им је рекао:

— Изврстан дан. Ја сам добро радио и могу мирно да одахнем.

Валентина Осејева

Задатак

Опиши мрава.

СЛИКОВНИЦА

На ливади нашој,
када дођу ласте,
мирисна и свежа
сликовница расте.

Сликовница дивна
од звончића плава,
огњице, маслачка
и вижљастих трава.

У њеноме крилу
препелица спава,
прапорцима росе
ноћ је улепшава.

Свакога је јутра
ветрић прелистава...

Момчило Тешић

Разговор о тексту

- У које годишње доба настаје ова сликовница?
- Шта је све у њој насликано?
- Шта се налази на првој страници сликовнице?
- Које боје преовлађују у сликовници?

Задатак

ЗБРКАНА ПРИЧА

На папирићима делови реченица стоје,
а свака је реченица другачије боје.
По реду их састављај, напиши и прочитај!

Зечић

лете

Птичице

жубори.

од

весело

цвета

Пчелице

пролеће.

Поточић

Дошло

сија.

до

Сунце

цвета.

цвркућу.

скакуће.

је

ЦРТАНКА

Дај ми две-три чисте
хартије ал' исте

и једну оловку
да нацртам пловку.

Дај ми жуту боју
да обојим проју

па ћу њоме затим
Сунце да позлатим.

И плава ми треба
за комадић неба

она ће да дода
воду ради брода.

Дај ми после плаве
зелену због траве

и због скоро триста
на дрвету листа.

Сад црвену нову
због црепа на крову

и због једног лица
и због лубеница.

Дај ми боју белу
због цвета за пчелу

а и после њега
због две грудве снега.

Дај ми боју црну
да нацртам срну

да обојим мачку
да ударим тачку.

Стеван Раичковић

Разговор о тексту

- Шта је све нацртао писац?
- Које је боје користио?
- Шта је обојио плавом бојом?
- Кад је употребио црвену боју?

Ребус

ПРИ

ХВАЛИСАВИ ЗЕЧЕВИ

Хвалили се зечићи
у зеленој травици.

Један рек'о:
— Тако ми
не отпала рука,
не бојим се вука.

Други рек'о:
— Мајка
да ме жива
не гледа,
не бојим се медведа.

Трећи рек'о:
— Тако ми
купусова струка,
не бојим се лисице,
копца ни баука.

Уто нешто шуснуло
негде испод грана,
разбегли се зечеви
на стотину страна.

Десанка Максимовић

Упознај речи

хвалисав - ко се много хвали, неоправдано поноси собом

кобац - птица грабљивица која хвата кокошке и мишеве

баук - измишљено опасно биће које улива страх

Разговор о тексту

- Где су се налазили зечићи?
- О чему су зечићи разговарали?
- Шта је који зечић рекао?
- Кад су се разбежали зечићи?
- Због чега су се разбежали?

Изрека

Ко се хвали, сам се квари.

ЗЕЦ И ВУК

На једној шумској стази сретну се вук и зец. Зец се усправи на задње ноге и рече вуку:

— Је ли, момче, шта тражиш овде?

Вук се уплаши и поче муцати:

— Ја... овај... ја... извините...

— Ама шта ти мени „овај, онај“... Говори одмах, или ћу ти ишчупати уши! — рече зец љутито.

— Пошао сам да тражим печурке за ручак — једва чујно рече вук.

— Јао, мустро, знам ја тебе... Дај личну карту! — нареди зец.

Вук се још више уплаши и поче муцати:

— Немам, мајке ми!

— А имаш ли бар ђачку књижицу? — пита зец даље.

— Имао сам, часна реч, али појео ми је пољски миш!

— Много лажеш, другар! — накостреши се зец.

— Јао, не лажем, школе ми! Немој ме појести, бићу добар! — молио је вук.

Зецу би жао. Зато га повуче мало за уво и рече:

— Бежи ми с очију и да те више нисам видео!

Срећан што је остао жив, вук наглавачке улете у један џбун и изгуби се у шуми.

Кад сам поново прочитао ову причу, видео сам да у њој нешто није у реду. Али никако не могу да откријем шта то није у реду. Откријте ви!

Тома Славковић

Разговор о тексту

- О чему се говори у овој причи?
- Како се понаша зец?
- Кад се вук највише уплашио?
- Шта је нестварно у причи?

Задатак

Читајте причу по улогама, а потом научите напамет. Направите од картона маске зеца и вука, па догађаје из приче прикажите на позорници.

ВЕТАР СЕЈАЧ

Ветар дува као луд,
а Неда се смеје.
Мама каже: он сад свуд
путем цвеће сеје.

Добрабио семење
са ливаде зелене
и носи по зраку.

Распукао балончић
жутоме маслачку.

Булкама је отео
ситно црно семе.
Сеје, сеје — ливаде
да буду шарене.

Ветар дува као луд,
а Неда се смеје.
— Нека му је срећан пут
када цвеће веје.

Мира Алечковић

Упознај речи

зрак - ваздух

Разговор о тексту

- Шта је ветар?
- У које годишње доба се појављује ветар сејач?
- Шта се дешава на ливади кад ветар дува?
- Шта је потребно да би семе проклијало?

Задатак

Напиши неколико реченица о ветру.

СУНЧЕВ ПЕВАЧ

У топли летњи дан седи цврчак на улазу своје тамне рупе, своје драге кућице, и пева своју бескрајну сунчеву песму. Пева цврчак о томе како се у рано свитање, пуно јутарње румени, буде птице и цвркутањем дочекују сунце. Пева о подневу кад златна пшеница шуми и врапци се свађају у зеленим крошњама. Пева о свежем вечеру кад цветови шире крунице и очекују росу.

Прича цврчак у песми и то како се мрав зноји вукући сламку много пута већу од себе, прича и то како је јуче једна страшно велика говеђа нога стала управо испред његове рупе, а он је побегао дубоко под земљу и срце му је било мање од макова зрна.

Поред цврчкове рупе његов сусед, зловољни срдити хрчак, незадовољан гунђа:

— Певај само, певај, лакомислена главо, пресешће ти брзо и та твоја песма. Зар не видиш како се црни облаци дижу изнад планине.

— Хеј, хеј, цвр-цврк, облаци ће се разићи и опет ће бити сунца — певајући му одговара цврчак.

Плаха летња киша зачас прође пољем, облаци се разиђоше, а сунце се разли пољима као златна река. Угледавши поново сунце, које је рађало радост у његовом срцу, цврчак први изађе из склоништа и запева своју најлепшу песму у почаст сунцу. И сви осетише да је то заносна песма добром сунцу, које се ујутру диже изнад дрвећа на брегу. Зашуми пшеница таласајући се као море, врапци се радосно разлете на све стране, осмехну се мудри различак уверен да је његов цвет део самог неба. Чак и вечито зловољни хрчак осети како му се по лицу разлива блаженство и хитро побеже у рупу да то не би ко видео.

На влату пшенице, изнад самог цврчка-певача, задивљен је слушао један мрав заборавивши тренутно куд оно бејаше пошао.

Бранко Ћопић

Разговор о тексту

- Кад је цврчак певао своју песму?
- О чему је цврчак певао?
- Шта је хрчак рекао цврчку?
- Кад је цврчак запевао најлепшу песму?
- Кога је посебно одушевила цврчкова песма?

ЈЕСЕЊА ПЕСМА

Све је пошло наопачке
за врапце и мачке,
кад је јесен окачила
своје жуте значке,
кад је ветар запевао
новембарске тачке...

Пажња! Пажња!
Велика јесења купопродаја!

Продајемо сунцобране
— купујемо кишобране!
Продајемо старо лишће
— купујемо пахуљице!
Продајемо тротинете
— купујемо санке!
Купујемо шубаре
— продајемо машине!
Продајемо сокне
— купићемо рукавице.
Продајемо сејалице
— купићемо грејалице.
Продајемо сладолед
— попићемо чај!

Јер:
Све је пошло стрмоглавце
за птице и цвеће,
кад је сунце одустало
на кров да нам слеће.
Као да је жуто љуто,
као да нас неће!

Душан Радовић

Разговор о тексту

- О чему песник пева у овој песми?
- Које појединости он запажа у јесен?
- Шта се продаје, а шта купује?
- Зашто песник каже да је све пошло стрмоглавце за птице и цвеће?

Задатак

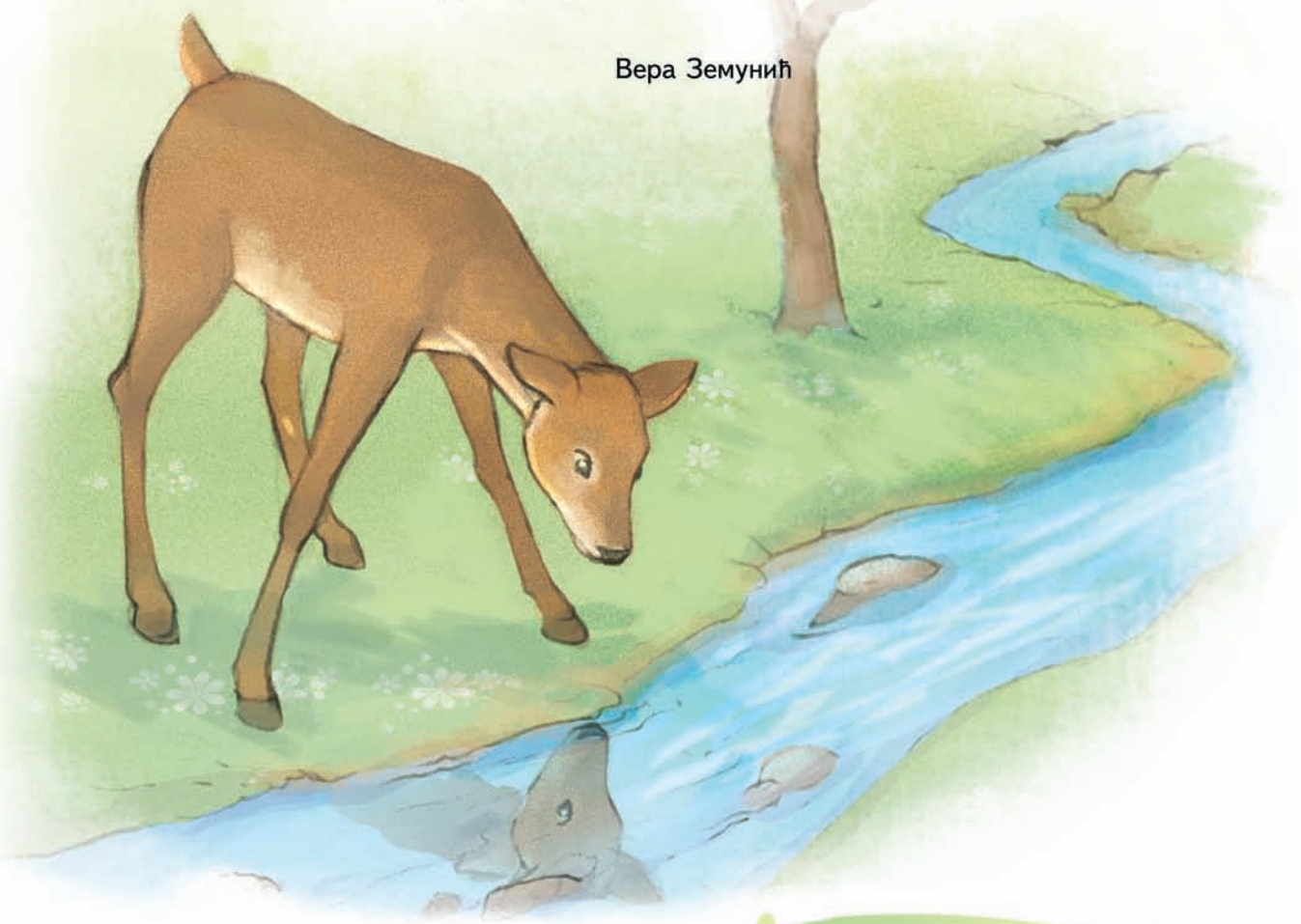
Допуни:

Продајемо	Купујемо

ПОТОЧИЋ И СРНА

Заљубио се ПОТОЧИЋ
у малу СРНУ
док је у њему воду пила.
Кратко су време
сањали скупа,
но шумска их је стаза раздвојила.
Срну је росна ливада звала,
а поточић река
и даљина плава.

Вера Земунџ

Разговор о тексту

- Ко се у кога заљубио?
- Колико је трајала та љубав?
- Ко је позвао срну, а ко поточић?
- Куда је отишла срна, а куда поточић?
- Због чега су се срна и поточић раздвојили?

Задатак

- Напиши речи са датим почетком:

друг

ХЛЕБ

Много људи треба да се труди пре него
што хлеб замирише и заруди.

Који људи?

Орач, ратар, сејач, жетелац, комбајнер,
млинар, пекар, продавац.

Како се труде?

Ору, дрљају, сеју,
жању, врше, мељу,
месе и пеку, продају.

Владимир Андрић

Разговор о тексту

- Шта све треба да се уради да би људи имали хлеб на столу?
- Од чега се меси хлеб?

Задатак

Напиши шта ко ради:

Орач _____.

Комбајнер _____.

Ратар _____.

Млинар _____.

Сејач _____.

Пекар _____.

Жетелац _____.

Продавац _____.

ПЕКАРЧИЋ

Руке перем, брашно сејем,
капица на глави,
месим тесто тако вешто,
као пекар прави.

Пећ се жари, у њу стављам
хлепчиће по реду.
Кора глатка, биће слатка
кад је деца једу.

Непознати аутор

О ИМЕНИМА

Ако се зовеш Миодраг,
буди свима мио и драг.
Ако се зовеш Драгана,
буди свима драга.
Ако се зовеш Валентина,
буди према свима фина.
Ако се зовеш Радиша,
буди нам радан.
Ако се зовеш Здравко,
буди нам здрав.
Ако се зовеш Славко,
буди нам славан.

Драгана

Миодраг

Валентина

Здравко

Разговор о тексту

- Ко се све помиње у овом тексту?
- По чему ова деца треба да буду препознатљива?

Поуке о језику

У датом тексту помињу се: Миодраг, Драгана, Валентина, Радиша и Славко. То су имена дечака и девојчица. Свако од ових имена је написано великим почетним словом. Великим почетним словом се пишу и презимена људи.

На пример: Драган Лукић, Душан Радовић, Десанка Максимовић, Григор Витез.

Задатак

- Напиши неколико реченица и у њима помени имена и презимена својих другара из одељења.

СЛОВА

Саопштава се свим ђацима да је изишла наредба о писању слова.

Забрањује се замењивање слова у речима.

Све то забрањује се зато што деца из Чачка не пристају да буду деца из Чичка. Није згодно ни да Рума буде Гума, а Велика Плана да буде слана. Такође није згодно да Миле буде Пиле и да Зорица испадне Корица...

Још данас, сви ђаци се морају придржавати ове наредбе.

Мирко Петровић

Разговор о тексту

- Због чега се забрањује замењивање слова у речима?
- Наброј имена градова који се помињу у овом тексту.
- Каквим почетним словом су написана имена градова?

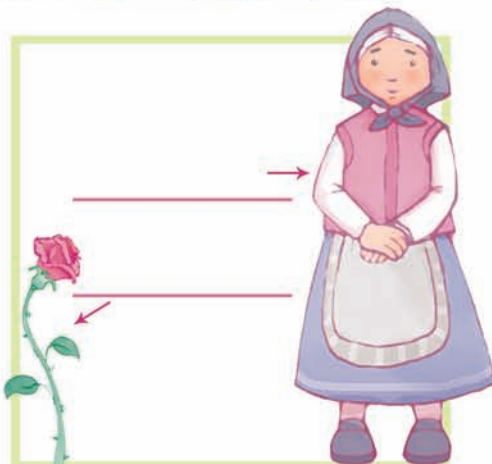
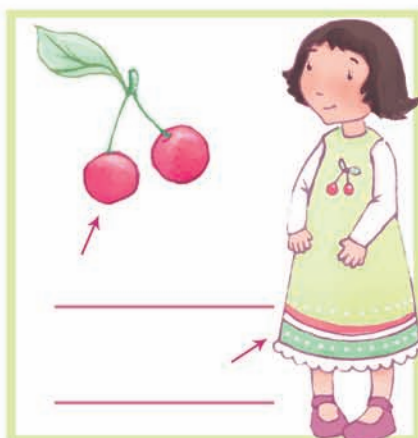
Поуке о језику

У датом тексту се помињу градови: Чачак, Рума и Велика Плана. Имена свих ових градова су написана великим почетним словом.

Великим почетним словом пишу се имена градова и села.

Задатак

Погледај слике и на линијама напиши правилно одговарајуће речи.

Заједничко име се пише малим почетним словом.
Властито име се пише великим почетним словом.

ИВИН САН

Уснио је мали Ива
један диван сан:
мали Ива, ватра жива,
у сну он се попео
на аероплан...

Лети, лети мали Ива
преко кућа, преко њива,
лети, у сну, и ужива
ко у сунчан дан.
Лети, лети мали Ива,
лети, лети и ужива,
све му јаче срце бије,
лети, лети, тако снови,
кад наједном: љос!
Пробуди се под креветом,
умало што није
разлупао нос.

Гвидо Тартаља

Упознај речи

аероплан - авион

Задатак

Опиши један свој сан.

ДО ВИЂЕЊА

Још мало па ће школа затворити своја врата. Клупе ће заћутати, табле неће приказивати филмове у којима си главни јунак ТИ. Школска дворишта ће се примирити. Ђаци ће отићи на велики школски одмор – на школски распуст. Какав су одмор ђаци заслужили, пише у њиховим ђачким књижицама. Ђачка књижица је „школски пасош“ који ђацима отвара велика врата летовања. Па, онда – до виђења!

„До виђења“ се каже на растанку онима које волиш, којима опет желиш да се вратиш. Зато се у јуну каже „до виђења“ школи, учитељима, друговима и свима онима с којим ћеш се ускоро поново видети.

„До виђења“ једнима значи „здрavo“ другима. Јер, многа деца за време школског распуста путују. Деца из града иду у посету пријатељима и рођацима на селу. Деца са села долазе у посету пријатељима и рођацима у граду.

Многу децу родитељи шаљу са другарима на летовање. Свуда где дођете домаћинима донесите једно весело, радосно: „Здраво!“ Наравно, „здраво“ је поздрав за другаре, а за одрасле је прави поздрав „добар дан“.

А кад дође време да се каже „до виђења“ летовању и кад се вратите кући, нипошто немојте заборавити да се писмом јавите својим домаћинима код којих сте били и друговима са којима сте се на летовању упознали. То ће бити знак пажње и захвалности домаћинима за све лепо што су вам приредили. Али, биће то и знак да ћете и ви умети да будете добри домаћини својим гостима. Е, па — до виђења!

Душица Лукић

Задатак

Напиши које поздраве користиш при сусрету и расанку са другарима и са одраслим особама.

	ДРУГАРИ	ОДРАСЛИ
сусрет		
растанак		

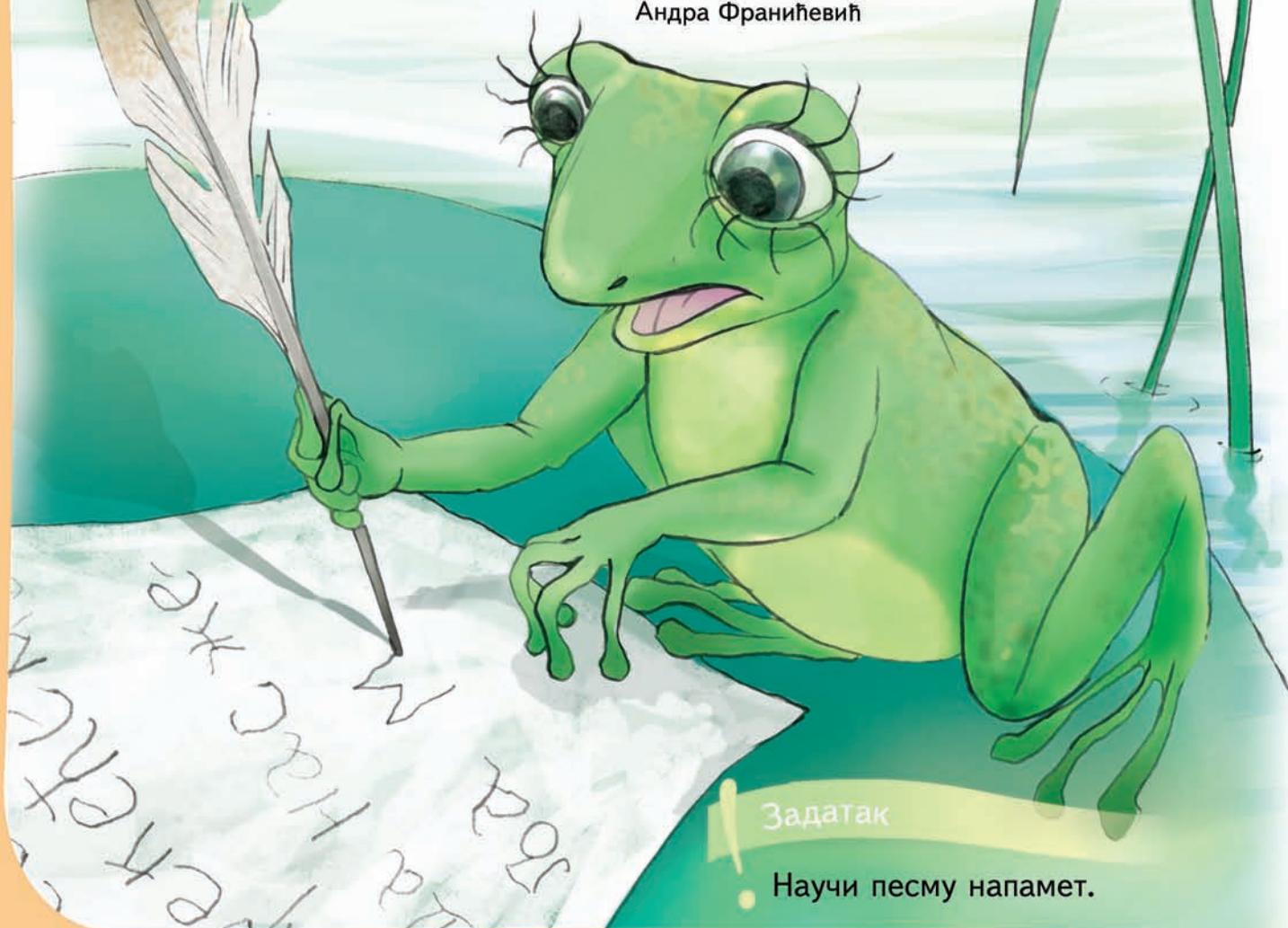
ПОЗИВ НА КРЕКЕТАЊЕ

Јутрос жаба жабама
упутила писмо:
„Целе зиме, рођене,
крекетале нисмо.

Па нервозу због тога
добила сам јаку,
те вас зовем: Дођите
на жур у врбаку!

Изволите, молим вас,
моје госпе fine,
да се искрекећемо,
да нас жеља мине!”

Андра Франићевић

Задатак

Научи песму напамет.

ДОБРО ЈУТРО

ЧИТАНКА ЗА ПРВИ РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Друго издање

2009. година

Ауторски тим НОВЕ ШКОЛЕ:

Милица Ћук

Зорица Петровић

Илустрације и дизајн:

Марија Стојисављевић

Рецензенти:

проф. др Тихомир Петровић, Педагошки факултет у Сомбору
Зоран Јевтић, учитељ, ОШ „Владислав Рибникар” у Београду
Весна Радонић, педагог, ОШ „Краљ Петар Први” у Београду

Уредница:

Драгана Ћук

Издавач:

НОВА ШКОЛА д.о.о.

Београд, Господар Јованова 22

Тел/факс: 011 2631 652, 011 3284 989

Штампа:

СавПо

Тираж:

12 500

© Нова школа 2009. Сва права задржана

ИСБН 978-86-85307-72-0

С I Р - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србија, Београд

37.016:821-82-028. 31(075.2)

Добро јутро : читанка за први разред основне школе [приредиле Милица Ћук, Зорица Петровић ; илустрације Марија Стојисављевић] . - 2 . изд. - Београд : Нова школа, 2009 (СавПо) . - 56 стр. : илустр. ; 28 cm

Податак о ауторима преузет из колофона. -
Тираж 12. 500.

ISBN 978-86-85307-72-0

1. Ћук, Милица [уредник] 2. Петровић Зорица
[уредник]

COBISS . SR - ID 168306700

Министар просвете Републике Србије одобрио је издавање и употребу овог уџбеника у првом разреду основне школе решењем број 650-02-00250/2008-06/21 од 09. 06. 2008. године

ISBN 978-86-85307-72-0

9 788685 307720